

Sygn. akt I Cgg 30/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

Przewodniczący – SSO Piotr Suchecki

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2023 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. S., H. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz powodów H. S. i R. S. kwotę 377 831,12 (trzysta siedemdziesiąt siedem tysięcy osiemset trzydzieści jeden 12/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 100 000 (sto tysięcy) złotych od dnia 29 listopada 2017 r. do dnia 11 lutego 2019 r.,

- 377 831,12 (trzysta siedemdziesiąt siedem tysięcy osiemset trzydzieści jeden 12/100) złotych od dnia 12 lutego 2019 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałej części powództwo oddala;

3. zasądza od pozwanej rzecz powodów kwotę 4 721 (cztery tysiące siedemset dwadzieścia jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Gliwicach) kwotę 18 755,25 (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt pięć 25/100) złotych.

SSO Piotr Suchecki

Sygn. akt I Cgg 30/17

UZASADNIENIE

W dniu 29 listopada 2017 roku H. S. i R. S. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. kwoty 100 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wytoczenia powództwa oraz kosztami procesu według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie powodowie wyjaśnili, że wskutek działalności prowadzonej przez zakład górniczy należący do pozwanej Spółki uszkodzeniu uległ budynek mieszkalny w zabudowie szeregowej (wychylenie, spękania i zarysowania ścian) na nieruchomości stanowiącej ich własność, a pozwana w ustawowym terminie nie zaoferowała propozycji ugodowego zakończenia sporu.

W dniu 11 lutego 2019 roku, w reakcji na opinię biegłego sądowego, powodowie rozszerzyli powództwo, wnosząc o zasądzenie kwoty 386 662,13 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 100 000 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia jego modyfikacji i od kwoty 386 662,13 zł od dnia następnego po modyfikacji do

dnia zapłaty. Powodowie uzasadnili dokonaną modyfikację ustaleniami co do nieopłacalności naprawy i tym samym koniecznością zapłaty odszkodowania odpowiadającego wartości odtworzeniowej budynku (k.171).

W dniu 26 sierpnia 2019 roku, w reakcji na opinię kolejnego biegłego sądowego, powodowie rozszerzyli powództwo, wnosząc o zasądzenie kwoty 441 296,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 100 000 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia jego poprzedniej modyfikacji i od kwoty 386 662,13 zł od dnia następnego po poprzedniej modyfikacji do dnia niniejszej modyfikacji i od kwoty 441 296,60 zł od dnia następnego po niniejszej modyfikacji do dnia zapłaty. Powodowie uzasadnili dokonaną modyfikację ustaleniami kolejnego biegłego potwierdzającego ekonomiczną nieopłacalność naprawy i aktualne wyliczenia dotyczące wartości odtworzeniowej budynku (k.326).

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. konsekwentnie domagała się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powodów na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana przyznając, że nieruchomości powodów znajduje się w zasięgu negatywnych wpływów prowadzonej działalności górniczej podnosiła, że istnienie i zakres ewentualnych uszkodzeń wymaga szczegółowego ustalenia i w związku z tym nie zakończyła jeszcze czynności prowadzonych na skutek złożonego przez powodów wniosku o naprawienie szkody. W reakcji na rozszerzanie powództwa zarzucał, że powodowie dokonują tego w oparciu o kwestionowaną przez nią opinię biegłego (k.333-334).

Stan faktyczny

Od 2015 r. H. S. i R. S., w ramach wspólności majątkowej małżeńskiej, są użytkownikami wieczystymi nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), a także właścicielami znajdującego się na niej budynku mieszkalnego w zabudowie szeregowej, dla której SR w Rudzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą nr (...).

okoliczności niesporne

Nieruchomość ta znajdowała się w strefie negatywnych wpływów działalności prowadzonej w latach 2006 (II kategoria szkód) i od 2010-2016 (III kategoria szkód) przez należący do pozwanej zakład górniczy. Eksploatacja w 2006 r. prowadzona była zanim wybudowany został budynek powodów. Eksploatacja prowadzona w latach 2010-2016 spowodowała obniżenie i deformację terenu w rejonie nieruchomości powodów, skutkując wychyleniem budynku mieszkalnego powodów od pionu o max. 23,2 ‰ w kierunku północnym. Wstrząsy, jakie występowały w trakcie tej eksploatacji same z siebie nie powinny powodować uszkodzeń w budynku. Rejon tej nieruchomości, z uwagi na prowadzoną wcześniej wielopokładową eksploatację, narażony jest na możliwość aktywacji starych zrobów i zwiększenie kategorii szkód.

okoliczności niesporne wynikające z niekwestionowanej opinii biegłego z zakresu geologii i górnictwa J. P. – k. 36-89

Wpływy te skutkowały wystąpieniem uszkodzeń budynku mieszkalnego polegających na wychyleniu bryły budynku od pionu, a restytucja jest ekonomicznie nieopłacalna. Wartość odtworzeniowa budynku powodów z uwzględnieniem stopnia zużycia wynosi brutto 377 831,12 zł.

opinia biegłej z zakresu budownictwa A. J. – k. 469-508, 597-613, 641-646, 674-678, 733-736

W dniu 4 października 2017 roku powodowie zgłosili pozwanej wniosek o naprawienie szkody w budynku mieszkalnym, wynikających z jego wychylenia od pionu oraz spękania ścian. W dniu 2 listopada 2017 r. służby zakładu górniczego pozwanej Spółki KWK (...) dokonały oględzin budynku, stwierdzając pęknięcia oraz zasadność wykonania pomiarów przechylenia.

- wniosek o naprawę szkód – k. 5

- protokół oględzin – k. 16

Ustaień w zakresie przedstawionego stanu faktycznego, przyjętego w dalszej części za podstawę przeprowadzonych rozważań, sąd dokonał kierując się dyrektywami wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. W świetle przywołanych przepisów i stanowisk procesowych stron, okoliczności związane z przysługującym powodowi prawem własności, stanem faktycznym tej nieruchomości i biegiem wniosku o naprawie szkody należało uznać za niesporne. Pozostawanie nieruchomości w strefie negatywnych wpływów działalności górniczej zakładu pozwanej wynika z niekwestionowanej opinii biegłego J. P., a zatem także stanowi okoliczność niesporną. Dla oceny przyczyny uszkodzeń składników budowlanych nieruchomości i ustalenia optymalnego sposobu naprawy szkody decydujące znaczenie miała opinia biegłej A. J., posiadającej specjalizację w zakresie budownictwa i szkód górniczych. Jej opinia, uzupełniona przedstawionymi kilkakrotnie pisemnie wyjaśnieniami, wobec zawartych w niej jasnych i logicznych, a przede wszystkim stanowczych wniosków, wyprowadzonych z analizy całokształtu okoliczności sprawy zasługiwała finalnie na pełną aprobatę. W opinii tej nie sposób doszukać się jakichkolwiek nieścisłości, jest ona wynikiem wnikliwego przeanalizowania danych i pomiarów zebranych w czasie osobistych oględzin nieruchomości oraz niepodważalnego doświadczenia zawodowego biegłej, specjalistki w swojej dziedzinie. W pisemnych wyjaśnieniach biegła systematycznie odniosła się do zgłoszonych przez strony zastrzeżeń i w niebudzący wątpliwości sposób rozwiązała wszelkie zgłoszone wątpliwości, wykazując się przy tym bogatym doświadczeniem praktycznym oraz znajomością przedmiotu oraz zdolnością do jasnego przekazu. W szczególności wyjaśniła praktyczne aspekty związane z brakiem ekonomicznej opłacalności naprawy, a także sposobem określania wartości odtworzeniowej budynku, gdzie jej specjalizacja ma decydujące znaczenie i nie wymaga szacowania rynkowej wartości nieruchomości. Wyjaśniła też, że zarzuty dotyczące innych, możliwych przyczyn uszkodzeń. Warto nadmienić, że także opinie poprzednich biegłych z tego zakresu, które strony z różnych względów kwestionowały, potwierdzają zgodnie brak ekonomicznej opłacalności naprawy i wpływ działalności górniczej na wychylenie budynku. Nie było zatem podstaw do dyskwalifikacji opinii biegłej A. J. i dlatego sąd wnioski stron o przeprowadzenie dowodu z udziałem kolejnego, czwartego już, biegłego pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c., jako zmierzające do zbędnego przedłużenia postępowania. Sąd pominął też wnioski o uzupełnienie opinii przez biegłą, która w ramach czterokrotnie udzielanych wyjaśnień konsekwentnie i logicznie uzasadniała przyjęte przez siebie założenia i wyprowadzone z wnioski. W reakcji na te wyjaśnienia żadna ze stron nie wykazała, aby w opinii biegłej występowały jakiegokolwiek błędy logiczne bądź merytoryczne, przy czym biegła odpowiedziała na każdy zarzut i wyjaśniła każdą wątpliwość dotyczącą meritum zagadnienia, a tłumaczenia popierała prostym, zrozumiałym przekazem. Wyjaśnienia udzielane przez biegłą skutkowały gołosłownymi oświadczeniami stron o podtrzymywaniu zastrzeżeń. Natomiast dla sądu rzetelne i kompletne wyjaśnienia biegłej stanowiły asumpt do wykorzystania tej opinii w ramach czynionych ustaień i podejmowanych rozstrzygnięć. W judykaturze wielokrotnie podkreślano, że sąd nie ma obowiązku zmuszania biegłego do udzielania kolejnych wyjaśnień w ramach ponawianych zarzutów przez niezadowolone strony, a tym bardziej przeprowadzania dowodu z opinii kolejnego biegłego z tej przyczyny, że dotychczasowa opinia była dla strony niekorzystna oraz gdy strona nie zgadza się z wnioskami opinii już wydanej w sprawie i nie uznaje argumentacji biegłego co do podnoszonych przez nią zarzutów /vide np. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 21 maja 2014 r. sygn. II CSK 441/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 8 maja 2014 r. sygn. I ACa 1178/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 23 kwietnia 2014 r. sygn. I ACa 71/14/. Opinia biegłej A. J., uzupełniona jej wyczerpującymi wyjaśnieniami, nie zawiera żadnych istotnych luk, odpowiada w koniecznym zakresie na postawione pytania tezy dowodowej, jest jasna, zrozumiała i należyście uzasadniona. Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. sąd pominął wniosek powodów o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, albowiem wskazana teza dowodowa nie wymagała przeprowadzania tego rodzaju, subsydiarnego dowodu, który przeprowadza się wyjątkowo, tylko gdy pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia. Tymczasem wszystkie fakty wskazane w tezie dowodowej tego wniosku zostały już ustalone w oparciu o inne dowody.

Sąd zwążył

W niniejszej sprawie sama zasada odpowiedzialności pozwanej znajduje się w istocie poza sporem. Źródłem odpowiedzialności pozwanej jest bowiem prowadzenie eksploatacji górniczej przez należący do niej zakład górniczy, skutkującej uszkodzeniem nieruchomości powodów. Wynika to z niekwestionowanej opinii biegłego z zakresu feologii

i górnictwa. Podstawę odpowiedzialności pozwanej stanowi zatem art. 146 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze /t.jedn. Dz.U. 2022 poz. 1072/. A to, w świetle art. 144 ust. 1 powołanej ustawy (dalej – upgg) uprawnia powodów do żądania naprawienia wyrządzonej im szkody.

Spór pomiędzy stronami w istocie sprowadzał się z jednej strony do oceny granic odpowiedzialności pozwanej, która uważała, że zakres uszkodzeń byłby mniejszy, gdyby nie błędy popełnione na etapie budowy. Mimo wynikającego z takiej deklaracji poczucia współodpowiedzialności pozwana Spółka prezentowała niespójne z tym stanowisko procesowe, kwestionujące zasadność roszczenia powodów w całości. Warto zauważyć, że kwestia ewentualnej współodpowiedzialności projektanta czy dewelopera (na których pozwana wskazuje w odpowiedzi na pozew) pozostaje bez wpływu na ocenę roszczenia powodów, nawet przy założeniu, że błędy konstrukcyjne rzeczywiście stanowiłyby współprzyczynę części zaistniałych uszkodzeń. Odpowiedzialność pozwanej miałaby w tym przypadku charakter solidarny z innymi podmiotami współodpowiedzialnymi (art. 146 ust. 5 upgg), a zatem nie wpływający na zakres jej odpowiedzialności względem powodów. Zarzuty podnoszone przez pozwaną mogłyby zatem mieć doniosłe znaczenie, ale w ewentualnym procesie regresowym pomiędzy dłużnikami solidarnymi. Co istotne, w żadnej z opinii biegłych z zakresu budownictwa, biegli nie wskazują na jakiegokolwiek podstawy uprawniające do konstruowania odpowiedzialności powodów, jako inwestorów czy nabywców nieruchomości. O ile w ogóle można mówić o błędach konstrukcyjnych na etapie prac budowlanych, to miały one marginalne znaczenie i w istocie pozostawały bez istotnego wpływu dla powstania uszkodzeń na nieruchomości powodów. Biegli precyzyjnie wyjaśnili mechanizm powstania szkód, związany zwłaszcza z odkształceniami pionowymi, które powstają z krzywizn eksploatacyjnych terenu, a przed którymi nie byłyby w stanie ochronić nieruchomości nawet w pełni prawidłowo poprowadzony proces budowlany. Z opinii w sposób jednoznaczny wynika, że gdyby nie te wyjątkowo niekorzystne skutki działalności górniczej, to do uszkodzenia nieruchomości powodów w ogóle by nie doszło. Zarzuty pozwanej sprowadzały się do gołosłownej polemiki i kwestionowania autorytetu biegłej bez jakichkolwiek ku temu podstaw. Pozwana nie przedstawiła bowiem żadnego dowodu, który choćby uwiarygodniał jej stanowisko. Nie sposób też kwestionować, że zakres uszkodzeń świadczy o nieracjonalności naprawy, jak również samej metody wyliczenia należnego odszkodowania. Powodowie prowadzili polemikę z biegłą, starając się wymóc na niej przyjęcie parametrów zgodnych z ich oczekiwaniami, nie akceptując ze wszech miar prawidłowego, zindywidualizowanego podejścia biegłej do przedmiotu opinii. Nie można żądać od biegłego, aby posługiwał się metodologią stosowaną przez innego biegłego w podobnej sprawie, tylko dlatego że strona uważa ją za korzystniejszą dla siebie. Z opinii biegłej w sposób jednoznaczny wynika, że koszt rektyfikacji budynku powodów byłby wprawdzie niższy od jego wartości odtworzeniowej, ale z uwagi na specyfikę zabudowy szeregowej niemożliwym jest objęcie rektyfikacją tylko ich budynku. Koniecznym byłaby rektyfikacja także sąsiednich budynków, do czego nie można zmusić ich właścicieli i co czyniłoby proces rektyfikacji ekonomicznie nieopłacalnym. Tym samym sąd przyjął, że wartość uszkodzonych składników budowlanych na nieruchomości powodów, przy uwzględnieniu stopnia ich amortyzacji, wynosi 377 831,12 brutto, zgodnie ze zaktualizowaną na skutek zastrzeżeń powodów opinią biegłej. Nie sposób zakwestionować poczynionych w tym zakresie ustaleń, albowiem biegła poparła je szczegółową analizą i obliczeniami kosztorysowymi, w których brak jest logicznych, czy rachunkowych błędów. Skoro nieruchomość powodów nie nadaje się z przyczyn ekonomicznych do naprawy, zatem w świetle art. 145 upgg w zw. z art. 363 § 1 i 2 k.c. należy im się odszkodowanie odpowiadające aktualnej wartości zniszczonych składników nieruchomości. Wobec tego sąd zasądził na ich rzecz kwotę 377 831,12 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił. O należnych powodom ustawowych odsetkach za opóźnienie sąd rozstrzygnął na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., albowiem od momentu zgłoszenia szkody do likwidacji do wskazanych przez powodów terminów żądanych należności odsetkowych upłynęło znacznie więcej, aniżeli wymagane ustawą 30 dni (art. 151 ust. upgg).

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania pomiędzy stronami znajduje uzasadnienie w treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 i art. 100 k.p.c., odwołujących się do zasad kosztów celowych i odpowiedzialności za wynik postępowania. Powodowie wygrali spór w zakresie 85% wartości przedmiotu sporu. Powodowie ponieśli koszty wyłącznie związane z wynagrodzeniem pełnomocnika w stawce minimalnej 10 800 zł (§ 15 ust. 1 w zw. z §2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) i należne im z tego tytułu 85 % stanowi kwotę 9 180 zł. Pozwana z kolei poniosła koszty wynagrodzenia pełnomocnika w stawce minimalnej 10 800 zł oraz wydatki w formie zaliczek na opinie

biegłych w łącznym wymiarze 18 928,21 zł. Zatem, łącznie poniosła koszty o wartości 29 728,21 zł i należne jej z tego tytułu 15 % stanowi kwotę 4 459 zł. Po dokonaniu kompensaty na rzecz powodów należało ostatecznie zasądzić kwotę 4 721 zł – jak w pkt 3 sentencji.

O należnych Skarbowi Państwa kosztach, wynikających z obowiązku pokrycia wartości należnej opłaty od pozwu (22 065 zł), od uiszczenia której powodowie są ustawowo zwolnieni, sąd rozstrzygnął na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1125) i stosownie do wyniku postępowania nakazał jej pobranie w zakresie 85%, tj. 18 755,25 zł, od pozwanej.

SSO Piotr Suhecki

.